

Berberian

Paris

23.10.1954

Aziz dostum,

10 ve 18 Teşrinievvel tarihli mektuplarınızı ve banka vasıtasıyla gönderdiğiniz 33610 Frankı aldım. Parayı Salmasyan'a teslim ettim. Evvela bu kadar süratle para gönderdiğiniz için her ikimiz tarafından teşekkürlerimizi beyan ediyoruz.

Saniyen gerek şahsım hakkında gösterdiğiniz teveccüh ve gerek arzu ettiğim malumatı derhal göndermenizden dolayı ne kadar mütehassis olduğumu söylemeye hacet yoktur. Ümit ederim ki aramızda hâsıl olan samimi dostluk devam eder.

Samoilyan avdet etmiştir, fakat kendisini göremedim.

Herhalde banka vasıtasıyla kendisine gönderdiğiniz parayı almış olmalıdır. Size mektup yazmayı telefonla kendisine söylerim.

Aldığınız kitaplardan bazılarında resim ve haritaların noksan olduğunu söylüyorsanız. Ben bu kitapların cümlesini evvelce görmemiştim. Herhalde hangi kitaptan ne resim ve harita eksik olduğunu lütfen bildiriniz. Kütüphanedeki nüshalarda bunlar varsa fotoğraflarını aldırmaya çalışırım ve Salmasyan'ın bunu reddetmeyeceğini ümit ederim. Zira daha birçok kitaplar varmış. İlerde bunları da evvela sizlere teklif ederiz ve o vasıta ile olacak masarif çıkmış olur.

İспенç hakkında verdiğiniz mufassal malumat için tekrar çok çok teşekkür ederim.

Ermenilerin sürgünü hakkında malumat veren arkadaşınıza da aynen çok teşekkür ederim. Yalnız Hicri 1093 (Miladi 1682) tarihinde böyle bir sürgün hakkında şimdiye kadar Ermeni kaynaklarında hiçbir kayda tesadüf etmemişim.

1609 ve 16010 ve 1636 tarihlerinde Celali isyanlarından kaçarak İstanbul'a, civarlara ve Rumeli'ye gelmiş olan Ermenilerin, Türklerin ve Rumların (?) kendi memleketlerine "sürgünleri" hakkında malumat vardır ve bu "sürgünler" hakkında uzun uzadıya yazmışımdır. "Tanrıvermiş" Tanrıvermiş sürgünü acaba ne demektir. Sonra "bazı cemaatler bizimle maan" avarız vermekte taallül ederse cümlesinde "bizimle" kelimesi kadıyı mı ima eder yoksa başkalarını mı?

Bu sürgünün ne için vuku bulduğunu tasrih etmek mümkün olursa son derece minnettar kalırım.

Şark havalisinde o tarihlerde hatırladığınız Ermeni sürgünü belki 1636 senesinde vuku bulan sürgündür. Bu hususta Hammer'de birkaç satır vardır, fakat 1609 ve 1610 sürgünü hakkında Hammer'de bir kayda tesadüf etmedim.

Gönderdiğiniz kitabı ve makaleleri henüz almadım, fakat birkaç gün sonra elime geçecektir şimdiden teşekkürlerimi takdim ediyorum.

Samimi selamlar ve hürmetlerle.

V. Berberian